

Möte i användarrådet för utbildningsstatistik

Tid: 2021-04-21 kl. 13:00-15:00

Plats: Zoom

Deltagarlista

Ledamot	Roll	Organisation
Torbjörn Lindquist	Extern ledamot	Universitets- och högskolerådet
Anna Eriksson	Extern ledamot	Myndigheten för yrkeshögskolan
Gabriel Kasto	Extern ledamot	Folkbildningsrådet
Therese Wallqvister	Extern ledamot	Tillväxtverket
Charlotte (Lotta) Persson	Extern ledamot	Utbildningsdepartementet
Ylva Skoogberg	Extern ledamot	Friskolornas riksförbund
Karin Hedin	Extern ledamot	Sveriges Kommuner och Regioner
Karin Zetterberg Grünewald	Sekreterare/ledamot	Skolverket
Anders Larsson	Sekreterare/ledamot	Centrala studiestödsnämnden CSN
Paula Kossack	Sekreterare/ledamot	Statistiska centralbyrån SCB
Tomas Gustavsson	Sekreterare/ledamot	Universitetskanslersämbetet UKÄ
Niklas Karlsson	Chef	Universitetskanslersämbetet UKÄ
Christina Sandström	Chef	Skolverket
Cajsa Anufrijeff Röhr	Chef	Skolverket
Maj Eriksson Gothe	Chef	Statistiska centralbyrån SCB
Katarina Wizell	Chef	Statistiska centralbyrån SCB
Sara Lindqvist	Chef	Centrala studiestödsnämnden CSN
Tova Bergman	Föredragande	Statistiska centralbyrån SCB (punkt 4)

Dagordning

1. Mötet öppnas

Ordförande för mötet, Niklas Karlsson (UKÄ), öppnade mötet och välkomnade alla till det tredje mötet i användarrådet för utbildningsstatistik. Mötet sker precis som förra gången digitalt.

2. Presentationsrunda

Alla närvarande presenterade sig lite kort.

3. Aktuellt på respektive myndighet

CSN, SCB, UKÄ och Skolverket.

CSN

- CSN publicerar officiell statistik i vår statistikdatabas på csn.se om dels utbetalning och beviljning av studiestöd och dels studieskulder och inbetalning av studiestöd. Den senaste publiceringen gjordes i början av februari. Utöver publiceringen av officiell statistik publicerar vi bland annat rapporter utifrån vår instruktion och regleringsbrevet, där exempelvis vår årsrapport "Studiestödet 2020" som publiceras idag (2021-04-21) till stor del baseras på officiell statistik. Rapporten följer och analyserar studiestödets utveckling och effekter.

- Som en uppföljning av föregående användarråd kan vi informera om att det förslag till en tillfällig lagändring, som ska underlätta för Skolverket att publicera officiell statistik utifrån SCB:s nya sekretesspolicy, inte är tillämplig för CSN. Det innebär att vi tills vidare inte kommer att publicera officiell statistik om indragen studiehjälp till följd av ogiltig frånvaro fördelat på utbildningsort, utan bara fördelat på folkbokföringsort.

SCB

- Enheten för statistik om utbildning och arbete har redan publicerat flera mindre rapporter och kommer publicera fler i år. Vi vill lyfta fram rapporten om gymnasieexaminerade och deras inträde på arbetsmarknaden 2019 och 2020 där vi använt de månadsvisa uppgifter om löneutbetalningar (arbetsgivardeklarationer på individnivå AGI). Resultaten visar att examinerade från Hotell och turismprogrammet och från Restaurang- och livsmedelsprogrammet drabbats hårdare av pandemin än examinerade från andra program. Vissa har inte påverkats alls, t.ex. vård- och omsorgsprogrammet. Rapporten fick bra genomslag i media.
- Vi fortsätter vårt arbete med att digitalisera historisk statistik och lägga in den i statistikdatabasen. Den kommer även beskrivas i rapporter. Teman blir likvärdighet, dels mellan flickor och pojkar och dels mellan fattiga och rika.
- Vi fördjupar oss i den internationella statistiken som presenteras i OECD:s publikation Education at a Glance. Vi kommer publicera minst en rapport där vi belyser Sveriges resultat i förhållande till andra länders.
- Prognosinstitutet publicerade i februari Trender och prognoser över utbildning och arbetsmarknad. Ett webinarium genomfördes som var välbesökt. Nu jobbar vi med de regionala prognoserna som ska levereras till samtliga regioner under kvartal 1 2022.
- Befolkningsframskrivningen publiceras den 28 april och ett webinarium genomförs dagen efter.
- Under hösten kommer vi publicera vår integrationsrapport som denna gång ska handla om utbildning och arbete bland unga. Vi har inte planerat detaljer, men pratat om inriktning och resultat i gymnasiet, andel som går vidare till högre studier och vilken utbildningsinriktning man väljer där, om man har arbetsinkomster under studietiden (både gymnasiet och senare) och inträde på arbetsmarknaden. Det bör vara en uppdelning efter när man invandrat och att även födda i Sverige med utländsk bakgrund bör särredovisas.
- Friskolornas riksförbund efterlyser en redovisning av resultaten på huvudmannanivå.
Svar SCB: Då det handlar om en rapport kommer det nog inte vara möjligt, men vi kan undersöka om det är lämpligt att redovisa efter huvudmannatyp.

Skolverket

- Intensiv publiceringsperiod av officiell statistik under de senaste månaderna. Givet rådande sekretesspolicy att uppgifter om enskilda huvudmäns verksamhet omfattas av statistiksekretess så publicerar Skolverket enbart ny statistik på riksnivå. Regeringen har beslutat om en proposition med nya tidsbegränsade bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen som bryter statistiksekretessen. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2021 vilket skulle möjliggöra att Skolverket återigen kan publicera statistiken på samma sätt som tidigare.
- Skolverket kommer under året att delta i Eurostats expertgranskning av europeisk statistik. Under våren handlar det om att besvara enkätfrågor om Skolverkets statistik med efterföljande besök och granskning på plats under hösten. Även andra myndigheter, FHM, ESV och Migrationsverket, har blivit utsedda att delta i expertgranskningen.

UKÄ

- Vi har haft en hel del publiceringar den senaste tiden och följer den publiceringsplan vi har för den officiella statistiken och även publicerat en hel del i vår statistiskdatabas.
- Vi har ganska nyligen gjort en tillgänglighetsuppdatering av vår databas för att anpassa oss efter de krav som finns på oss myndigheter utifrån tillgänglighet, ex det är lättare att få fram en tabell av siffrorna just nu.
- Andra publiceringar; preliminära uppgifter om studenter på höstterminen, även en uppföljning av sommarkurser som en del av ett regeringsuppdrag.
- Publicerat en webbrapport – en prognos för behovet av högskoleutbildade
- Även publicerat en analys om lärarutbildningen med fokus på nybörjare och examinerade.

4. Återkoppling kring statistikprodukterna Sysselsättning och inkomster efter avslutad utbildning samt Övergång från gymnasieskolan till eftergymnasiala utbildningar.

SCB önskade få ledamöternas reflektioner kring två statistikprodukter som setts över under 2020 och 2021.

- Statistiken om Övergång från gymnasieskolan till eftergymnasiala utbildningar omfattade tidigare bara övergången till högskolan. Vid publiceringen i maj 2020 la vi till tre utbildningsformer: yrkeshögskolan, konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar samt folkhögskolans särskilda kurser. Länk till produktsidan: www.scb.se/UF0542.
- I slutet av mars 2021 publicerade vi statistik om Sysselsättning och inkomster efter avslutad utbildning. Statistiken visar sysselsättning, yrkesställning och inkomster 1, 3, 5 och 10 år efter avslutad utbildning. De utbildningsformer som ingår är gymnasieskolan, yrkeshögskolan och högskolan. Statistiken är framtagen så att det går att jämföra utbildningsformerna. Länk till produktsidan: www.scb.se/UF0503.

Ledamöterna hade ombetts att fundera över följande frågor:

- Har ni använt statistiken? Exempel på användningsområden.
- Är statistiken relevant för er? Finns delar som är viktigare än andra?
- Innehållet i statistiken: Vad saknas? Vad är överflödigt?
- Presentation av statistiken: Är statistikdatabasen en bra form för er?
- Analys av statistik: Har ni önskemål på frågeställning att belysa i kommande statistiknyheter/rapporter?
- Idéer hur vi kan nå fler användare än de som är representerade på användarrådet.

I det följande redovisas ledamöternas återkoppling:

Tillväxtverket

Sysselsättning och inkomster

- Konstaterar att statistiken är komplex och att användarna kan behöva vägledning för att hitta och använda uppgifterna på rätt sätt.
- Efterlyser regional dimension, t.ex. vilka flyttar vidare efter olika typer av studier. Redovisning av statistik efter kommungrupper?

- Efterlyser statistik om effekter av vidareutbildning för yrkesverksamma. Förändras deras inkomster? Även uppdragsutbildningar bör belysas utifrån detta.
Svar UKÄ: Det är begränsat vilka uppgifter UKÄ haft rätt att hantera om uppdragsutbildningar inom högskolan. Vi har bett om förordningsstöd för att kunna samla in mer information men har inte fått besked ifrån utbildningsdepartementet i frågan.
- Bra att uppgifterna ligger i databasen.

Universitets- och högskolerådet

- Sysselsättning och inkomster
 - Inkomst är ett svårt begrepp eftersom det påverkas av så många olika faktorer, t.ex. hel- och deltidsarbete och där deltidsarbete är mycket vanligare bland kvinnor än bland män. Varför redovisas inte lön? Det är mycket bättre.
Svar SCB: Tyvärr är lönestatistiken inte totalräknad. Det är anledningen till att vi inte tagit med den nu. Men det är något att fundera över framöver.
 - Inkomst är lätt att missförstå, lyft fram att inkomst påverkas av hel-/deltidsarbete.
Svar SCB: Det står i fotnoter till alla databastabeller, men vi ska fundera över hur vi kan lyfta fram detta mer.
 - Problematiskt att vissa grupper blir små, t.ex. examinerade från naturvetenskapliga programmet som inte läst vidare efter gymnasiet.
Svar SCB: Endast grupper om minst 100 personer redovisas, men grupper kan givetvis bli små ändå och då kan det hända att man drar för långgående slutsatser. Vi ska fundera över vad man kan göra åt det.

Sveriges kommuner och regioner

- SCB bjuds in att presentera statistiken på SKR:s analysnätverk där analytiker på kommunerna ingår.
- Sysselsättning och inkomster
 - Efterlyser statistik på kommunnivå
- Övergång från gymnasiet till eftergymnasiala studier
 - Hur hänger denna statistik ihop med Skolverkets etableringsstatistik?

Skolverket

- Övergång från gymnasiet till eftergymnasiala studier
 - Nästan samma siffror som i Skolverkets tabeller om övergång till högskolan. Vi behöver prata om definitioner.
 - Vi behöver länka till varandras statistik.
Svar SCB: Det finns länkar till de andra myndigheternas statistik på statistiksidan för sysselsättning och inkomster, men inte på sidan för övergångsstatistiken. Det kan vi komplettera med.

Utbildningsdepartementet

- Övergång från gymnasiet till eftergymnasiala studier
 - Bra att övergång nu också mäts till eftergymnasiala yrkesutbildningar

Myndigheten för yrkeshögskolan

- Generellt värdefull statistik eftersom YH särredovisas.
- Presentation i statistikdatabasen är bra, men bra att även tabeller och nyckeltal finns för en bredare målgrupp.
- Sysselsättning och inkomster
 - Viktiga mått, bra komplement till MYH:s sysselsättningsundersökning

- Värdefullt med tidsserier
- För att kunna använda statistiken för att bedöma behov av utbildningar behövs statistik om detaljerade utbildningsinriktningar
- Bransch och yrke vore mycket värdefullt
- Fler synpunkter på statistiken om sysselsättning och inkomster kanske kommer efter presentationen för MYH.
- Övergång från gymnasiet till eftergymnasiala studier
 - Ska titta på från vilka gymnasieprogram man går över till YH
 - Intressant med föräldrarnas utbildningsnivå
 - Konst- och kulturutbildningar bör särredovisas från Utbildningar med endast tillsyn. Det blir svåranalyserat.

Folkbildningsrådet

- Har använt statistiken om övergångar i sin årliga samlade bedömning som är ett regeringsuppdrag.
- Efterlyser uppgift om utbildningsinriktning på folkhögskolan på regional nivå. Vad läser de i olika regioner?

5. Återkoppling från Skolverket kring inspel från höstens användarråd om myndighetens officiella statistik

Skolverket gav återkoppling kring de inspel om myndighetens officiella statistik som mottogs under höstens användarråd. Vissa inspel tangerade redan pågående arbete på myndigheten, t.ex. förbättring av komvux-statistiken, medan andra har arbetats med under vintern. För mer information se bilagd powerpoint-presentation.

6. Behovet av kommenterad statistik

Niklas redogjorde för vilka former av kommenterad statistik som de fyra myndigheterna publicerar. Det kan handla om rapporter, statistiska meddelanden, PM och statistiknyheter.

De externa ledamöterna bjöds in att ge input på myndigheternas kommenterade statistik utifrån följande frågor:

Vilka behov av kommenterad statistik har ni? Vilka format (Statistiska meddelanden, rapporter, PM, statistiknyheter etc) använder ni? Vilken nytta ser ni med olika format?

Sveriges kommuner och regioner

- Jättebra med kommenterad statistik. Den bidrar till förståelsen av statistiken. Olika personer kan ta till sig statistik på olika sätt. Vissa behöver databastabeller och vissa behöver texter och bilder. Om flera olika sätt finns så når man en bredare användargrupp.
- Exempelvis i Skolverkets PM beskrivs utvecklingen över tid. Det kan vara svårt att se när det bara finns tabeller. I texten ges analyser och orsaksförklaringar vilket bidrar till förståelsen. Finns inga kommentarer ställer det högre krav på användarna och risken för misstolkning är större.
- Bilder/grafer med kortare förklarande texter kan vara ett alternativ.
- Det kan vara svårt för användarna att hitta i statistiken utan PM.
- På Skolverkets hemsida kan det ibland vara lite svårt att hitta PM, så det vore bra om man kunde samla alla dessa på en sida. Själva formatet (PDF eller nyhetstext) är inte så viktigt.
- Riksstatistiken är viktig som referens för kommunerna, men vi önskar alltid beskrivningar på lägre regionala nivåer, men vet att det är svårt att få till tidsmässigt.

- Alltid välkomna att komma till analytikernätverket för att få en förståelse om hur statistiken används ute i kommunerna.

Universitets- och högskolerådet

- Håller med föregående talare. Det är lätt hänt att statistiken feltolkas om ingen text finns.
- Det är också en kvalitetsfråga för statistikproducenten. För att man ska kommentera något måste man kolla statistiken ordentligt och det är då man kan upptäcka eventuella fel i statistiken.
- Det är viktigast för UHR att det finns uttömmande definitioner. Det är viktigare än kommenterande text.
- Statistiska Meddelanden (SM) innehåller mycket information vilket är väldigt värdefullt.
- Vad gäller formatet så är det viktigt att man kan kopiera texten.

Myndigheten för yrkeshögskolan

- Instämmer med tidigare talare. Det är jätteviktigt med kommenterad statistik. Det är svårt att säga vilka format som är bäst, vi använder olika format beroende på sammanhang. Vissa tycker mer om kortare PM medan andra gillar de späckade SM:en. Diagram tillsammans men en kortare text direkt på webben kan vara ett alternativ till PM.
- In min roll sprider jag vidare kunskap inom organisationen och till intressenter och då är det mycket lättare om det finns en beskrivande text också.
- Bra med de fördjupande analyserna där det blir lite mer analys. Ofta kanske statistikproducenterna har tillgång till kompletterande material som jag som användare inte har tillgång till. Värdefullt om det görs jämförelser som en användare har svårt att göra själv.
- Vilket format som passar bäst kan bero på statistiken.
- Det är viktigt att statistiken också återfinns i statistikdatabasen så man har tillgång till siffrorna, så det inte bara ligger i PM:et till exempel. Även ett figurunderlag med figurer och siffrorna till dem funkar bra.

Utbildningsdepartementet

- Jättebra med kommenterad statistik av alla sorter eftersom vi är så olika användare. Vi i denna grupp är ju ganska avancerade användare.
- Den kommenterade statistiken innehåller ofta definitioner som hjälper till vid tolkningen av uppgifterna, det blir inte lika tydligt i en statistikdatabas.
- Man ska inte glömma bort de avancerade användarna som ofta gillar formatet faktaspäckade långa rapporter.
- Formatet (PDF eller webbtex) spelar ingen roll. Det viktigaste är att man kan söka efter ord i texten.
- Det gäller att inte bara kolla på hur många nedladdningar man har av en viss produkt utan det måste även finnas produkter för de avancerade användarna. Vi kanske inte är så många men viktigt för att ha de större rapporterna. Viktigt att få tolkningar av de som kan statistiken bäst.

Friskolornas riksförbund

- Kommenterad statistik är bra vid kontakt med journalister.
- Väldigt bra med kommenterad statistik vid samtal med medlemmarna.

De statistikansvariga myndigheterna återkopplade att det är värdefullt att höra att ledamöterna ser nytta med de olika formaten av kommenterad statistik. CSN instämmer särskilt i att det är först när vi gräver i våra egna siffror som vi får en kunskap om materialet så det är viktigt att vi gör analyser. Skolverket kommenterar att de tycker själva att PM:en är väldigt användbara och tror att det inte skulle vara roligt för en användare att hänvisas till 50 olika tabeller och behöva göra sin egen

tolkning. De får ofta frågor från användare, ex utbildningsutskottet eller om GD ska iväg någonstans, då måste man snabbt sätta ihop ett PM om man inte har något. Det är väldigt mycket enklare om man har ett färdigt redan.

7. Summering och nästa möte

Tisdagen 23 november , 13-15:30. CSN anordnar nästa möte. I dagsläget är det oklart om det blir ett fysiskt eller digitalt möte.

Niklas tackar för allas deltagande.